

Digitaliseringsstrategi för samverkanskommunerna

Inledning och bakgrund

Den demografiska utvecklingen utmanar svensk välfärd samtidigt som våra kommuninvånare¹ förväntar sig en smart, tillgänglig och kvalitativ välfärd med tillgång till digitala tjänster som ger snabb och sammanhållen service. I kommuner och regioner pågår en digital omställning för att möta dessa krav.

Digitaliseringen är den enskilt största förändringsfaktorn² i vår tid och påverkar hela samhället. Välfärdens utmaningar kräver nytänkande och mod. Allt viktigare blir kompetensutveckling samt fokus på innovation och förändringsledning.

Sverige ska vara ett föregångsland i implementeringen av de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030. Digitaliseringen är ett viktigt verktyg för att nå flera av målen.

Delmålen i Regeringens nationella digitaliseringsstrategi förklarar hur digitalisering ska kunna bidra till en positiv samhällsutveckling. Delmålen digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur är inarbetade i målområdena för detta dokument.

När den gemensamma IT-nämnden för Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar infördes 2019-01-01 beslutades att samverkanskommunerna ska ta ett samlat grepp kring digitalisering på central nivå så att samverkan och standardiserade arbetssätt ger möjligheter att effektivisera och ta tillvara synergier.

Denna digitaliseringsstrategi har tagits fram för att i samverkan ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Den är likalydande för alla fem samverkanskommuner och antas av respektive kommunfullmäktige.

Varje kommun ska ta fram en handlingsplan för att konkretisera hur digitaliseringsarbetet ska bedrivas lokalt. Handlingsplanerna revideras årligen. Samordning och prioritering av aktiviteter görs lokalt. Handlingsplanerna utgör ett viktigt underlag när möjliga samverkansområden ska identifieras inom C-tillsammans³ samt inför IT-centrums verksamhetsplanering.

¹ I målgruppen kommuninvånare ingår begreppen brukare, kunder, anhöriga, barn, kommuninvånare, vårdnadshavare, företag, organisationer och besökare

² Utveckling i en digital tid – en strategi för grundläggande förutsättningar, SKR

³ C-tillsammans är ett nätverk för ökad samverkan kring kommunala uppdrag. Nätverket består av kommunerna: Tierp, Östhammar, Älvkarleby, Knivsta, Heby, Håbo och Enköping.

Syfte

Digitaliseringsstrategins syfte är att

- skapa en övergripande riktning och samsyn för den digitala utvecklingen i våra samverkanskommuner
- skapa förståelse för förutsättningar och relationer som ligger till grund för gemensamma behov och insatser
- vara vägledande för planering, budgetering, uppföljning samt vid genomförande av digitaliseringsinsatser i kommunernas verksamheter och i samverkan

Målgrupp

Digitaliseringsstrategin gäller för alla samverkanskommuner. Dokumentet riktar sig till förtroendevalda och kommunledning samt digitaliseringsansvariga, verksamhetsutvecklare, kvalitetsutvecklare eller andra tjänstepersoner i kommunernas verksamheter som berörs av digitalisering.

Målområden

De målområden som tas upp i digitaliseringsstrategin är:

- Ledning, styrning och organisation
- Digital kompetens
- Effektiv och kvalitativ välfärd

Ledning, styrning och organisation

Denna strategi tar sin utgångspunkt i den gemensamma it-nämnden. Samverkanskommunerna ingår även i initiativet C-tillsammans där ambitionen är att skapa större nytta för invånarna genom ökad samverkan inom Uppsala län där ett av de identifierade samverkansområdena är digitalisering.

Ledarskapet är viktigt för att driva förändringsarbete där den digitala tekniken nyttjas. Ledare bör uppmuntra till nytänkande och samarbete för att minska rädslan för att göra fel och utveckla en kultur som främjar innovation.

Digitalisering är en ledningsfråga och handlar om strategiska ställningstaganden samtidigt som det är en integrerad del av verksamhetsutvecklingen. För att få kraft i förändringsarbetet utgår utvecklings- och digitaliseringsfrågorna från de tre övergripande målområdena i detta strategidokument, Ledning, styrning och organisation, Digital kompetens samt Effektiv och kvalitativ välfärd som integreras i ordinarie processer för planering och uppföljning.

I en digital värld där behovet av att använda information ökar blir vikten av att säkerställa korrekt hantering av informationen stor. Individens integritet, säkerhet och rättigheter är grundläggande och kommunens förmåga att möta ny teknik och förändrat kundbeteende med nya tjänster kommer vara beroende av förmågan att hantera säkerhetsfrågor. En väl utvecklad och integrerad informationssäkerhet bidrar till att etablera effektiv och ändamålsenlig informationshantering, vilket skapar förtroende både inom och utanför organisationen.

De enskilda digitaliseringsinsatserna ska återspeglas i en helhetssyn så att de leder till att rätt prioriteringar görs utifrån de strategiska vägvalen. För att främja effektivisering bör standardiserade och helst kommungemensamma lösningar prioriteras framför verksamhetsunika. Användare bör involveras och vara medskapande i förändringsarbetet.

För att genomföra förändringar som skapar nytta behöver vi samverka i effektiva former där mål och nytta är tydligt definierade. Strukturen för hur beslut fattas behöver vara tydlig och säkerställa att beslut fattade inom ramen för samverkan också följs. Kommunernas interna organisation för systemförvaltning och digitalisering behöver ha tydliga kommunikationsvägar till den övergripande nivån för att skapa framdrift och transparens i arbetet.

På övergripande nivå finns dels digitaliseringsstrategiska gruppen, DSG som utgörs av en grupp av strateger där alla kommuner är representerade samt av Digitaliseringsrådet, DSR som utgörs av kommundirektörerna.

- Vi arbetar efter den gemensamma samverkansmodellen
- Vi arbetar utifrån beslutad systemförvaltningsmodell i respektive kommun
- Vi uppmuntrar till nytänkande och är tillåtande i vår samverkan
- Vi strävar efter standardiserade och gemensamma lösningar
- Vi skapar förutsättningar för ett effektivt informationssäkerhetsarbete

Digital kompetens

Digital kompetens innebär förtrogenhet med och kunskap om digitala verktyg och tjänster.

Alla ska kunna delta och följa med i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar.

Digital kompetens och delaktighet innefattar även medie- och informationskunnighet för att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och sammanhang⁴. Att arbeta för ökad digital kompetens och delaktighet är en demokratifråga. Samverkanskommunerna ska arbeta för att främja att alla kan ta del av viktiga samhällstjänster.

För medarbetare, chefer och förtroendevalda innebär digital kompetens utöver ovanstående att de har tillgång till rätt förutsättningar att utföra och utveckla sitt uppdrag och verka som goda förebilder för användandet av digitala tjänster. För att hantera information på ett effektivt och säkert sätt behövs kompetens i informationshantering.

I verksamheten behöver det finnas god kompetens och implementerade processer/rutiner vid beställningar samt vid kravställning i upphandling av digitala verktyg och system.

- Vi strävar hela tiden efter att utvecklas och öka vår digitala kompetens
- Vi har kunskap kring digitala verktyg och vår IT arbetsplats
- Vi följer en implementerad process för IT-upphandlingar

⁴ För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, Regeringskansliet

Effektiv och kvalitativ välfärd

Digitaliseringen bidrar till en effektiv och kvalitativ välfärd genom att främja att kommunernas resurser används på bästa sätt och levererar ett efterfrågat utbud av service och tjänster. Digitala tjänster ska, så långt det är möjligt och ekonomiskt försvarbart, vara förstahandsvalet i våra kontakter med kommuninvånarna.⁵ Kommuninvånarna ska således kunna lösa sina ärenden på nya sätt utifrån digitalt och mobilt först. De ska erbjudas bra service och det ska vara enkelt att bo och verka i kommunerna.

En förutsättning för att möjliggöra en effektiv och kvalitativ välfärd och för att kunna effektivisera arbetet i de kommunala verksamheterna är en fungerande digital infrastruktur samt utbyggt bredband.

För att samverkan över kommun- och verksamhetsgränser samt nationella initiativ ska bidra till en mer sammanhållen digital service i kontakten med kommuninvånarna krävs likartade processer och system som kan kommunicera med varandra.

Repetitiva enkla arbetsuppgifter kan ersättas med tekniska lösningar för att frigöra tid för mer värdeskapande arbetsuppgifter.

Innovation och innovationsledning innebär att förutsättningar ges inom organisationen för att skapa och sprida nya eller förbättrade lösningar som ger värde för miljö, samhälle, företag och individer. Genom att tillgängliggöra information som öppna data kan kommunerna främja innovation och nytänkande hos andra aktörer och öka transparensen för kommuninvånarna. Således skapas förutsättningar för andra att ta del av kommunernas information som sedan kan användas för att utveckla tjänster till nytta för kommuninvånarna.

- Vi ska tillhandahålla enkla, tydliga, säkra och effektiva digitala tjänster för kommuninvånarna
- Vi skapar nytta för kommuninvånarna genom fler digitala tjänster
- Vi ska arbeta digitalt och mobilt först där det är möjligt och ekonomiskt försvarbart
- Vi ska tillhandahålla öppna data
- Vi strävar efter effektiva arbetssätt

⁵ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/05/regeringen-ser-over-styrningen-av-digitala-tjanster/>